

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 131/05-52

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Bárányu vo veci sťažnosti Ing. T. H., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. Ing. R. V., B., ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 308/97, na neverejnom zasadnutí 3. novembra 2005 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 308/97 p o r u š i l základné právo Ing. T. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 308/97 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. T. H. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný zaplatiť náhradu trov konania Ing. T. H. v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. Ing. R. V., B. do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti Ing. T. H. vo zvyšnej časti nevyhovujú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 131/05-17 z 5. mája 2005 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť Ing. T. H., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ing. R. V., B., ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 308/97. Na základe výzvy ústavného súdu zo 6. apríla 2005 doplnil sťažovateľ svoju sťažnosť predložením kópií podaní preukazujúcich využitie právnych prostriedkov nápravy, ktoré do 1. apríla 2005 poskytoval účastníkom súdneho konania zákon Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 80/1992 Zb.“) v ustanoveniach § 17 a nasl. na ochranu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Zo sťažnosti sťažovateľa a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal na Okresnom súde Bratislava IV žalobu o ochranu osobnosti, ktorú Okresný súd Bratislava IV postúpil okresnému súdu z dôvodu miestnej príslušnosti 10. novembra 1997. Okresný súd vyzval sťažovateľa viackrát na odstránenie nedostatkov žaloby, pokiaľ ide o zákonom predpísané náležitosti, tak formou písomnej výzvy, ako aj v rámci informatívneho výsluchu. Vec však nebola v čase podania sťažnosti ústavnému súdu meritórne rozhodnutá.

Sťažovateľ podal 19. júla 2002 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 17 zákona č. 80/1992 Zb., ktorý ju vyhodnotil ako dôvodnú, ako to vyplýva z jeho upovedomenia adresovaného sťažovateľovi z 12. decembra 2002 sp. zn. Spr. 2102/2002. Sťažovateľ sa opakovane sťažoval na zbytočné prietahy v označenom konaní v podaniach z 8. apríla 2003 a z 10. apríla 2003 adresovaných predsedovi Krajského súdu v Bratislave a Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky. Podania boli postúpené predsedovi okresného súdu, ktorý listom zo 17. júla 2003 sp. zn. Spr. 2102/2002 upovedomil sťažovateľa, že sťažnosť považuje za nedôvodnú.

Sťažovateľ poukázal na podľa neho neprimeranú dĺžku predmetného konania žiadajúc, aby ústavný súd v predmetnej veci nálezom rozhodol, že jeho právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v označenom konaní bolo porušené, a priznal mu z dôvodu nemajetkovej ujmy primerané finančné zadosťučinenie vo výške 80 000 Sk zohľadňujúcej *„dlhoročné strádania, zdravotné ťažkosti, pracovné, rodinné a osobné problémy vzniknuté uvedeným konaním“*.

Sťažovateľ vo svojom podaní z 3. júna 2005 ústavnému súdu okrem iného oznámil, že verejný ochranca práv JUDr. P. K., vo svojej odpovedi na jeho podnet doručenej mu 1. júna 2005, konštatoval, že v predmetnej veci došlo k porušeniu sťažovateľovho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ako vyplýva z ďalšieho obsahu tohto podania prietahy v predmetnom konaní podľa sťažovateľa i naďalej pokračujú, pretože od 11. júna 2004 okresný súd v predmetnej veci nenariadil pojednávanie, čo podľa neho svedčí o *„hrubej arogancii súdu ku občanovi a o porušení Ústavy SR“*. Právny zástupca

sťažovateľa podaním zo 4. júna 2005 ústavnému súdu oznámil, že netrvá na konaní verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci a súhlasí s upustením od neho.

Okresný súd sa k predmetnej sťažnosti na základe výzvy ústavného súdu vyjadril podaním z 2. septembra 2005 prostredníctvom svojho podpredsedu. Podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení chronologicky podrobne popísal priebeh uvedeného konania a v jeho závere uviedol: „(...) Veci ochrany osobnosti som vybavoval špecializovane už od roku 1996 na Okresnom súde Bratislava V, takže viem, čo má obsahovať riadna žaloba, a to som chcel dosiahnuť aj v tejto veci.

Doposiaľ sa tak nestalo aj kvôli prístupu žalobcu, čo je zrejmé z doterajšieho obsahu tohto vyjadrenia.

Zrejmé je však i to, že v konaní boli prietahy.

Tie však boli dôsledkom preťaženia mojej, resp. nášho súdu.

Ako som už uviedol, v rokoch 2001 a 2002 som pojednával tri dni v týždni, v súdnom oddelení mám okolo 300 nevybavených vecí, prakticky všetko náročné veci ochrany osobnosti a vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Okrem toho ako podpredseda súdu som vybavil vlani a predvlani po 350 vecí Spr. Ročne, prakticky všetko sťažnosti a právne pomoci. (...)“

Podpredseda okresného súdu v uvedenom podaní ústavnému súdu taktiež oznámil, že na ústnom pojednávaní v predmetnej veci netrvá.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Okresnému súdu Bratislava IV bol doručený 10. novembra 1997 návrh na začatie konania o ochranu osobnosti sťažovateľa smerujúci proti V. P., bytom B. (ďalej len „žalovaný“).

Okresný súd Bratislava IV ako miestne nepríslušný súd podaný návrh listom z 10. novembra 1997 (doručeným 13. novembra 1997) odstúpil podľa § 105 ods. 1 a § 88 ods. 1 písm. o) Občianskeho súdneho poriadku v platnom znení okresnému súdu a o odstúpení predmetnej veci upovedomil účastníkov konania.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu 8. decembra 1997 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh, ako aj na špecifikáciu petitu podaného návrhu v lehote 20 dní pod následkom zastavenia konania. Podľa úradného záznamu spísaného 15. decembra 1997 sa na okresný súd dostavil sťažovateľ, ktorý nahliadol do spisu v predmetnej veci.

Sťažovateľ sa k výzvam okresného súdu doručeným mu 19. decembra 1997 vyjadril podaním doručeným 8. januára 1998, v ktorom okresný súd upozornil, že súdny poplatok v predmetnej veci bol ním zaplatený v kolkoch pri podaní návrhu a že podaný návrh „*podpísal a stále ho považujem za špecifikáciu petitu*“. Dňa 26. januára 1998 sa na okresný súd dostavil sťažovateľ za účelom nahliadnutia do spisu.

Pokynom zo 6. februára 1998 nechal vo veci konajúci sudca predvolať sťažovateľa na informatívny výsluch na 19. február 1998 za účelom opravy, resp. doplnenia podaného návrhu. Sťažovateľovi bolo uvedené predvolanie doručené 16. februára 1998.

Podaním doručeným okresnému súdu 19. februára 1998 sťažovateľ doplnil svoj návrh na začatie konania.

Podľa úradného záznamu spísaného 25. februára 1998 sa do súdnej kancelárie dostavil sťažovateľ, ktorý bol poučený o tom, akým spôsobom má podaný návrh opraviť (špecifikovať a konkretizovať jednotlivé zásahy, ako aj riadne špecifikovať formu písomného ospravedlnenia a jeho text). Sťažovateľovi bolo zároveň podľa úradného záznamu uložené písomné doplnenie návrhu súdu predložiť v lehote 1 týždňa v dvoch vyhotoveniach.

Podaním z 26. februára 1998 sťažovateľ požiadal o písomné doručenie poučenia v zmysle § 43 Občianskeho súdneho poriadku o tom, akým spôsobom má svoj návrh na začatie konania doplniť.

Podaním z 5. marca 1998 (doručeným v ten istý deň) sťažovateľ svoj návrh na začatie konania doplnil (v prílohe tohto podania bol okresnému súdu zaslaný aj sťažovateľov písomný návrh ospravedlnenia).

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu zo 6. apríla 1998 bola sťažovateľovi zaslaná písomná výzva na odstránenie nedostatkov jeho návrhu na začatie konania podľa § 43 ods. 1 a § 79 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v lehote 15 dní. Sťažovateľ odpovedal na výzvu okresného súdu podaním doručeným 12. mája 1998.

Zákonný sudca pokynom z 27. novembra 1998 nechal predvolať sťažovateľa na informatívny výsluch na 17. december 1998. Podaním z 13. decembra 1998 sťažovateľ okresnému súdu oznámil, že sa na informatívny výsluch nemôže dostaviť, pretože bude „*mimo pracoviska a domova*“.

Zákonný sudca pokynom z 1. februára 1997 nechal predvolať na informatívny výsluch sťažovateľa na 16. február 1999. Tento informatívny výsluch sa však podľa úradného záznamu zo 17. februára 1999 neuskutočnil z dôvodu ochorenia sudcu.

Pokynom z 18. februára 1999 nechal vo veci konajúci sudca zaslať sťažovateľovi predvolanie na informatívny výsluch na 9. marec 1999. Podľa úradného záznamu spísaného 9. marca 1998 sa na okresný súd dostavil sťažovateľ, aby mu oznámil, že v lehote do 23. marca 1999 okresnému súdu oznámi, či berie žalobu celkom späť. Podľa úradného záznamu spísaného 15. marca 1999 sa na okresný súd dostavil sťažovateľ, ktorý nahliadol do spisu v predmetnej veci. Podaním z 23. marca 1999 sťažovateľ okresnému súdu oznámil, že svoju žalobu „*nestahuje*“.

Vo veci konajúci sudca nechal pokynom z 24. mája 1999 zaslať predvolanie sťažovateľovi na informatívny výsluch, ktorý sa mal uskutočniť 7. júna 1999. Uvedená zásielka s predvolaním sa okresnému súdu nedoručená vrátila 16. júna 1999. Sťažovateľ podľa úradného záznamu z 24. mája 1999 v tento deň nahliadol do spisu v predmetnej veci.

Vo veci konajúci sudca pokynom z 30. augusta 2001 zaslal predvolanie na informatívny výsluch sťažovateľovi na 25. september 2001. Podľa úradného záznamu spísaného 25. septembra 2001 sa na okresný súd dostavil sťažovateľ, ktorý okresnému súdu oznámil, že na podanom návrhu trvá, ktorému súčasne bolo oznámené, že bude poučený o oprave, resp. doplnení návrhu písomne.

Predseda okresného súdu v prílohe svojho podania z 23. júla 2002 zaslal vo veci konajúcemu sudcovi sťažovateľovu sťažnosť na priet'ahy v uvedenom konaní a súčasne ho požiadal, aby sa k nej v lehote do 9. augusta 2002 vyjadril. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti na priet'ahy z 19. júla 2002 (doručenej v ten istý deň) namietal aj zaujatosť zákonného sudcu voči nemu pri prerokovávaní predmetnej veci. Vo veci konajúci sudca sa listom z 9. augusta 2002 adresovaným predsedovi okresného súdu k podanej sťažnosti na priet'ahy vyjadril.

Predseda okresného súdu odpovedal sťažovateľovi na jeho sťažnosť na priet'ahy podaním z 12. decembra 2002, v ktorom ju vyhodnotil ako dôvodnú.

Vo veci konajúci sudca sa k sťažovateľovej námietke zaujatosti vyjadril podaním z 3. marca 2003, v ktorom uviedol, že sa v predmetnej veci necíti byť zaujatý. Pokynom z toho istého dňa nechal zákonný sudca predložiť spisový materiál v predmetnej veci Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o sťažovateľovej námietke zaujatosti. Spisový materiál v predmetnej veci bol krajskému súdu doručený 6. marca 2003. Krajský súd uznesením č. k. 2 NcC 10/03-79 z 31. marca 2003 rozhodol, že zákonný sudca nie je vylúčený z konania a rozhodovania predmetnej veci. Spisový materiál v predmetnej veci bol doručený späť okresnému súdu 17. júna 2003.

Dňa 5. mája 2003 bola okresnému súdu odstúpená na priame vybavenie opakovaná sťažnosť sťažovateľa na prietahy v konaní z 8. apríla 2003 adresovaná krajskému súdu, týkajúca sa konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 308/97 (v sťažnosti na prietahy v konaní z 8. apríla 2003 sťažovateľ namietal opätovne aj zaujatosť vo veci konajúceho sudcu).

Dňa 17. júla 2003 bola okresnému súdu doručená žiadosť Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“), v ktorej žiadalo o zaslanie informácie, či sa spis v predmetnej veci už vrátil z krajského súdu, o prešetrenie opakovanej sťažnosti sťažovateľa, zaslanie kópie vybavenia sťažnosti, ako aj o zaslanie písomného vyjadrenia, čo je príčinou nekonania zákonného sudcu v predmetnej veci, a podrobnej chronológie úkonov vykonaných zákonným sudcom v uvedenej veci.

Sťažnosť sťažovateľa z 26. mája 2003 vyhodnotil predseda okresného súdu vo svojom upovedomení č. Spr. 2102/2002 zo 17. júla 2003 ako nedôvodnú. Podaním z toho istého dňa okresný súd odpovedal na žiadosť ministerstva spravodlivosti zo 14. júla 2003. Dňa 10. októbra 2003 sa k podanej námietke zaujatosti vyjadril vo veci konajúci sudca, pričom v rámci svojho vyjadrenia uviedol, že sa vo veci necíti byť zaujatý.

Krajskému súdu bol spisový materiál v predmetnej veci doručený na rozhodnutie o opakovanej námietke zaujatosti podanej sťažovateľom 21. októbra 2003. Spisový materiál v predmetnej veci bol okresnému súdu vrátený 16. januára 2004 ako predčasne predložený, pretože účastníkom konania nebolo doručené uznesenie krajského súdu č. k. 2 NcC 10/03-76 z 31. marca 2003, ktorým bolo rozhodnuté o námietke zaujatosti sudcu z 19. júla 2002.

Zákonný sudca okresného súdu nechal pokynom z 27. februára 2004 doručiť uznesenie z 31. marca 2003 účastníkom konania a vyzvať sťažovateľa v súlade s pokynmi krajského súdu na konkretizáciu jeho námietky zaujatosti z 8. apríla 2003 v lehote 10 dní.

Vo veci konajúci sudca nechal pokynom z 27. apríla 2004 opätovne predložiť spisový materiál v predmetnej veci krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti

vznesenej sťažovateľom s tým, že sťažovateľ svoju námietku zaujatosti z 8. apríla 2003 napriek výzve okresného súdu nekonkretizoval. Krajskému súdu bol spisový materiál v predmetnej veci doručený 4. mája 2004. Uznesením sp. zn. 4 NcC 19/04 z 28. mája 2004 krajský súd konanie o vylúčenie zákonného sudcu okresného súdu z prejednávania a rozhodovania uvedenej veci zastavil. Spisový materiál v predmetnej veci bol 9. júna 2004 doručený okresnému súdu.

Vo veci konajúci sudca nechal rovnopisy uznesenia krajského súdu z 28. mája 2004 zaslať účastníkom konania. Podľa úradných záznamov spísaných 3. novembra 2004, 8. novembra 2004, 1. decembra 2004, 20. decembra 2004, 19. januára 2005, 7. februára 2005, 16. februára 2005, 23. februára 2005, 30. marca 2005 a 20. apríla 2005 sa na okresný súd za účelom nahliadnutia do spisu v uvedenej veci dostavil sťažovateľ.

Vo veci konajúci sudca nechal pokynom z 31. mája 2005 zaslať predvolanie na informatívny výsluch sťažovateľovi na 23. jún 2005.

Dňa 1. júna 2005 sa na okresný súd dostavil sťažovateľ za účelom nahliadnutia do spisu.

Okresným súdom bol 23. júna 2005 uskutočnený informatívny výsluch sťažovateľa.

Podľa úradného záznamu zo 6. júla 2005 sa sťažovateľ v tento deň dostavil na okresný súd za účelom nahliadnutia do spisového materiálu v predmetnej veci.

Pokynom súdnej kancelárie z 2. septembra 2005 nechal vo veci konajúci sudca vyhotoviť výzvu sťažovateľovi, či trvá na podanom návrhu z 9. novembra 1997.

Na č. l. 120 a 121 v spisovom materiáli bolo ďalej pripojené vyjadrenie podpredsedu okresného súdu v predmetnej veci adresované ústavnému súdu.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je žaloba o ochranu osobnosti. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľa a okresného súdu ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej zložitosti veci, a pretože v rámci predmetného konania dosiaľ okresný súd nezačal s vykonávaním dokazovania, nemožno v tomto prípade hovoriť ani o skutkovej zložitosti veci, ktorá by mohla spôsobiť predĺženie konania.

B) Pri hodnotení správania sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd zistil, že sťažovateľ prispel k predĺženiu konania v predmetnej veci najmä podaním nekvalifikovaného návrhu na začatie konania, ktorého nedostatky sa súd následne pokúsil

odstrániť prostredníctvom svojich výziev (výzva z 8. januára 1998, 6. apríla 1998), resp. informatívnych výsluchov (19. februára 1998, 9. marca 2003, 25. septembra 2001). Okresný súd síce týmto postupom (výzvami a informatívnymi výsluchmi) zistil, že sťažovateľ trvá na podanej žalobe, avšak k riadnemu doplneniu podanej žaloby z jeho strany nedošlo (podanie sťažovateľa z 8. januára 1998 a 12. mája 1998). Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ prispel k predĺženiu uvedeného konania aj tým, že sa dvakrát napriek riadne doručenému predvolaniu nedostavil na informatívny výsluch (neúčast' na informatívnom výsluchu 17. decembra 1998 ospravedlnil a bez ospravedlnenia sa nezúčastnil na informatívnom výsluchu 7. júna 1999).

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že k právu účastníka konania na efektívny, rýchly a účelný postup súdu v konaní pristupuje procesná povinnosť účastníka konania prispievať k dosiahnutiu účelu súdneho konania včasným reagovaním na pokyny súdu a oznámením potrebných skutočností (§ 101 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Sťažovateľ v priebehu konania taktiež využil svoje procesné práva, v dôsledku čoho v rámci uvedeného konania krajský súd dvakrát rozhodoval o ním podaných námietkach zaujatosti voči zákonnému sudcovi. Konanie o v poradí druhej námietke zaujatosti sťažovateľa voči zákonnému sudcovi bolo krajským súdom zastavené, pretože ju ani po výzve okresného súdu nekonkretizoval. Možno teda konštatovať, že v dôsledku uplatnenia týchto práv sťažovateľom v preskúvanom konaní došlo k predĺženiu konania v predmetnej veci na okresnom súde, čo mu však v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu nemožno započítať na ťarchu (mutatis mutandis III. ÚS 192/02, III. ÚS 82/05).

Z uvedených skutočností teda vyplýva, že k spomaleniu postupu okresného súdu v preskúvanom konaní prispelo aj správanie sťažovateľa, a ústavný súd túto skutočnosť pri svojom rozhodovaní zohľadnil.

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil dlhé obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu, ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Prvé z uvedených období začalo 7. júna 1999 (na tento deň bol okresným súdom nariadený informatívny výsluch sťažovateľa) a trvalo viac ako dvadsaťšesť mesiacov, t. j. až do 30. augusta 2001, keď vo veci konajúci sudca nariadil nový informatívny výsluch sťažovateľa. Okresný súd neuskutočnil žiadne procesné úkony smerujúce k skončeniu predmetnej veci ani počas viac ako sedemnásťmesačného obdobia trvajúceho od 25. septembra 2001, keď bol okresným súdom uskutočnený informatívny výsluch, do 3. marca 2003, keď sa vo veci konajúci sudca vyjadril k podanej námietke zaujatosti sťažovateľa. Nečinnosť okresného súdu vo vyššie označenom období bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočný priet'ah v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa zistenia ústavného súdu bolo predmetné konanie okrem uvedených období nečinnosti poznačené aj neefektívnym postupom okresného súdu. O takomto postupe okresného súdu v predmetnom konaní svedčí aj fakt, že od jeho začiatku až dosiaľ, t. j. takmer po ôsmich rokoch od začatia konania v predmetnej veci, nedošlo k odstráneniu nedostatkov podaného návrhu na začatie konanie.

S ohľadom na to, že aj sťažovateľ ako účastník konania nesie zodpovednosť za svoje procesné úkony, mohol okresný súd, ak by bol postupoval dôsledne podľa v tom čase platného § 43 Občianskeho súdneho poriadku, pri nedostatočnom rešpektovaní jeho poučenia zo strany sťažovateľa pristúpiť k zastaveniu konania v predmetnej veci už v jeho úvode, resp. v rámci vykonávania prvotných úkonov.

Vyššie uvedené skutočnosti teda nesvedčia o tom, že by okresný súd organizoval svoj procesný postup v posudzovanom konaní (sp. zn. 8 C 308/97) tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty sťažovateľa ohľadne práv, ktoré boli predmetom žaloby, tak ako mu to ukladá ustanovenie § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré predstavuje premietnutie ústavnej garancie práva účastníkov občianskeho súdneho konania na prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov v zákonnej rovine.

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvá už takmer osem rokov. Z uvedenej doby podstatnú časť, t. j. tri roky a sedem mesiacov (štyridsaťtri mesiacov), tvorí obdobie, v ktorom v dôsledku nečinnosti okresného súdu dochádzalo k zbytočným priet'ahom v predmetnom konaní.

Vzhľadom na vyššie uvedené obdobia nečinnosti, ako aj neefektívnu činnosť okresného súdu nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené právo s'ťažovateľa bolo porušené.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza s'ťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

3. S'ťažovateľ vo svojej s'ťažnosti žiadal z dôvodu nemajetkovej ujmy aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 80 000 Sk zohľadňujúcej „*dlhoročné strádanía, zdravotné ťažkosti, pracovné, rodinné a osobné problémy vzniknuté uvedeným konaním*“.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi sumu 40 000 Sk. Táto suma zohľadňuje celkovú dĺžku predmetného konania s prihliadnutím na predmet konania okresného súdu, správanie sťažovateľa, dĺžku zbytočných prietahov v tomto konaní (tri roky a sedem mesiacov) a s tým spojenú ujmu sťažovateľa.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému primeranému finančnému zadosťučineniu v návrhu sťažovateľa nevyhovel.

4. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu požiadal o priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom vo výške 10 600 Sk, ktoré bližšie špecifikoval ako súčet odmeny za štyri úkony právnej služby (prevzatie veci vrátane prvej porady s klientom, písomné podanie sťažnosti, ďalšia porada s klientom vrátane písomného doplnenia sťažnosti s potrebnými prílohami, zaslanie kópie listu JUDr. P. K., verejného ochrancu práv s vyjadrením) vrátane režijného paušálu ($4 \times 2\,500 \text{ Sk} + 4 \times 150 \text{ Sk} = 10\,600 \text{ Sk}$).

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 14, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, v zásade nie je ocenený peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2005 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 501 Sk a hodnota režijného paušálu 150 Sk.

Ústavný súd sťažovateľovi nepriznal jeho právnym zástupcom uplatnený nárok na úhradu úkonu právnej služby - podania zo 14. apríla 2005, pretože tento spočíval iba v doplnení sťažnosti právnym zástupcom sťažovateľa, tak aby spĺňala všetky zákonné náležitosti, ako ani nárok na úhradu úkonu právnej služby - podania zo 4. júna 2005, ktoré neobsahovalo žiadne právne relevantné skutočnosti týkajúce sa veci samej, ktoré by mohli mať vplyv na rozhodnutie ústavného súdu.

Na základe vyššie uvedeného možno náhradu trov konania sťažovateľa vyčíslit' ako súčet odmeny za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, písomné podanie) vrátane režijného paušálu ($2 \times 2\,501 \text{ Sk} + 2 \times 150 \text{ Sk} = 5\,302 \text{ Sk}$). Na základe uvedeného ústavný súd prikázal okresnému súdu uhradiť náhradu trov konania vo výške 5 302 Sk na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2005